

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/20/2021
Identifikačné číslo spisu:	2613204097
Dátum vydania rozhodnutia:	13.12.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:2613204097.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martina Holíča, v spore žalobcu G.. F. N., bytom O. XXX, X., zastúpeného PATENT IURIST s.r.o. so sídlom Dostojevského rad 5, Bratislava, proti žalovanému T. U., bytom X. XXX, zastúpenému JUDr. Jurajom Procházkom, advokátom so sídlom Lakšárska Nová Ves 403, o zákaz prechodu cez pozemok, vedenom na Okresnom súde Senica pod sp. zn. 7C/32/2013-466 zo dňa 4. januára 2019, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 18. marca 2020 sp. zn. 23Co/120/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Senica (ďalej aj okresný súd, súd prvej inštancie) rozsudkom (v poradí druhým) zo 4. januára 2019 č. k. 7C/32/2013-466 žalovanému zakázal prechod, prejazd a akýkoľvek vstup na pozemky žalobcu parc. č. XXXX/X a XXXX/XX v k. ú. F.. Súd konanie v časti, ktorou sa žalobca domáha určenia, že žalovaný sa zaväzuje zabezpečiť dodržanie tohto zákazu všetkými užívateľmi pozemkov parc. č. XXXX a parc. č. XXXX v k.ú. F. ako aj nehnuteľností na nich postavených, zastavil (z dôvodu späťvzatia žaloby v tejto časti). Žalovaného zaviazal zaplatiť trovy štátu v sume 403,65 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku a o trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

1.1. V odôvodnení uviedol, že po čiastočnom späťvzatí žaloby, predmetom sporu zostalo určiť, či žalovaný je, alebo nie je oprávnený prechádzať a akýmkoľvek spôsobom vstupovať na pozemky žalobcu v k. ú. F., a to konkrétne na parc. č. XXXX/X a XXXX/XX, bolo nepochybné, že žalobca je výlučným vlastníkom týchto pozemkov. Žalovaný v konaní poukazoval na skutočnosť, že na prechod nevyužíva pozemky žalobcu, ale cestu, teda stavbu, ktorá sa na týchto pozemkoch nachádza. Uvedenú cestu, ktorú používa žalovaný, je potrebné považovať za pozemnú komunikáciu, keďže ide o cestné teleso a takisto za stavbu, ktorá je spojená so zemou pevným základom, čo mal súd preukázané odborným vyjadrením znaleckej organizácie.

1.2. Súd prvej inštancie uviedol, že bol viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v zrušujúcom uznesení zo 4. septembra 2017 sp. zn. 23Co/206/2016, v ktorom Krajský súd Trnava ustálil, že z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie je možné vyvodiť záver, že na parcele č. XXXX je vybudovaná účelová komunikácia tak ako to vyplýva z § 22 ods. 1 cestného zákona, pričom ani doplneným dokazovaním nebol preukázaný opak, preto súdu nezostalo iné ako uzavrieť, že sa jedná o komunikáciu účelovú, pretože spĺňa znaky uvedené v § 22 ods. 1 zák. č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon), t. j. slúži k spojeniu jednotlivých, presne špecifikovaných nehnuteľností s ostatnými pozemnými komunikáciami. Takto v súčasnosti vybudovaná účelová komunikácia v k. ú. F., osada J. A. sa nachádza na pozemkoch: parc. č. XXXX, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X a XXXX/XX, pričom pôvodne podľa LV č. XXXX k. ú. F., pozemok na ktorom je postavená inžinierska stavba - cestná, miestna a účelová komunikácia, lesná cesta, poľná cesta, chodník, nekryté parkovisko a ich súčasti má výlučne parcelné č. XXXX, ktorého majoritným spoluvlastníkom je tiež žalovaný. Podľa znaleckého posudku G.. H. K., znalca z odboru geodézie a kartografie z 30. mája 2014 č. 6/2014 sporná prístupová cesta bez pochybností zasahuje do pozemkov žalobcu parc. č. XXXX/X a XXXX/XX v k. ú. F.. Naviac obhliadkou na mieste samom sa súd presvedčil o tom, že i keď nad stávajúcou cestou sa nachádza svah, nič nebráni tomu, aby cesta viedla tak ako je zakreslená v katastrálnej mape, čím bude zabezpečené komunikačné spojenie k nehnuteľnosti žalovaného. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že neexistuje prekážka, so zreteľom na ktorú by súd mohol obmedziť vlastnícke práva žalobcu.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj odvolací súd) rozsudkom z 18. marca 2020 sp. zn. 23Co/120/2019 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a rozhodol o nároku na trovy konania.

2.1. V prejednávanej spore považoval odvolací súd za potrebné zdôrazniť, že žalobca uniesol dôkazné bremeno a do skončenia dokazovania súdom prvej inštancie uznesením na pojednávaní 4. decembra 2018 preukázal, že žalovaný užíva jeho parcely č. XXXX/X a XXXX/XX k. ú. F. neoprávnene, čím zasahuje do jeho vlastníckeho práva a žalovaný má inú možnosť prístupovej komunikácie do svojej nehnuteľnosti, ako sú parcely žalobcu. Naopak, žalovaný počas konania nepreukázal, že by nemal mať iný prístup k svojim nehnuteľnostiam a že by na parcelách žalobcu existovala miestna komunikácia, ktorá by mala povahu nehnuteľnosti, čím by bolo preukázané tvrdenie žalovaného, že neprechádza po pozemkoch žalobcu, ale po ceste, t.j. po nehnuteľnosti, ktorá je inou vecou ako sú pozemky žalobcu.

2.2. Zo znaleckého posudku vypracovaného počas konania znalcom G.. H. K. znalcom z odboru geodézie a kartografia z 30. mája 2014 a jeho prílohy č. 3 vyplynulo, že na parc. č. XXXX síce podľa katastrálnej mapy vedie cesta, ale pri zameraní znalec zistil, že v skutočnosti nevedie trasou, ako je evidovaná, ale vedie inou trasou, špecifikovanou v prílohe č. 3 znaleckého posudku cez parcely žalobcu č. XXXX/X a XXXX/XX a žalovaný túto cestu využíva ako prístup k svojej nehnuteľnosti parc. č. XXXX. Týmto znaleckým posudkom bolo vyvrátené tvrdenie žalovaného (vo vyjadrení zo 7. júna 2013), že užíva výlučne parc. č. XXXX, na ktorej vedie prístupová komunikácia k jeho nehnuteľnosti. Žalovaný tiež tvrdil, že na pozemkoch žalobcu sa nachádza miestna komunikácia vo vlastníctve obce, ktorá je verejne prístupná a je nehnuteľnosťou odlišnou od pozemkov žalobcu.

2.3. Odvolací súd uviedol, že z rozhodovacej praxe súdov vyplýva, že podmienkou verejného užívania súkromného pozemku (v tomto prípade žalobcu, parc. č. XXXX/X a XXXX/XX) je existencia nutnej a ničím nenahraditeľnej komunikačnej potreby. Z dnešných hľadísk posudzovania legitímnych obmedzení základných práv (za ktoré je vlastnícke právo nutné považovať) totiž ide o nevyhnutnú podmienku proporcionality obmedzení. Zjednodušene povedané, ak existujú iné spôsoby, ako dosiahnuť sledovaný cieľ (zabezpečenie komunikačného spojenia nehnuteľností patriacich žalovanému), pri ktorom by nedošlo k obmedzeniu vlastníckeho práva žalobcu, treba dať prednosť týmto iným komunikačným spôsobom (nález Ústavného súdu ČR sp. zn. II. ÚS 268/06 z 9. januára 2008). Z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie, najmä z obhliadky sporného miesta vyplynulo, že žalovanému nič nebráni (aj keď ide o svahovitý terén), aby prechádzal po parcele č. XXXX, na ktorej je cesta evidovaná aj v katastrálnej mape a na tomto pozemku sa nenachádzajú žiadne stromy, ako to tvrdil žalovaný, ktoré by mu mali brániť v používaní parcely č. XXXX, ktorej je aj spoluvlastníkom. Skutočnosť, že žalovanému nič nebráni v tom, aby na prístup k svojim nehnuteľnostiam využíval výlučne parc. č. XXXX potvrdila vo svojej výpovedi aj N. W. (sestra žalovaného a teta žalobcu) vo svojej výpovedi na

pojednávani 13. novembra 2018, ktorá uviedla, že nehnuteľnosti patria rodine U., pôvodná cesta viedla vyššie, ako vedie v súčasnosti, postupne sa posúvala nižšie k stavbám, až sa dostala na súčasné miesto. Snažili sa vybudovať cestu na mieste ako pôvodne bola, dali ju aj geometricky zamerať, nejaké práce sa na nej aj uskutočnili, žalovaný však ich prácu zničil. Podstatným dôvodom, pre ktorý bolo možné žalobe vyhovieť, bola skutočnosť, že žalobca preukázal počas konania, že žalovaný má možnosť iného prístupu k svojim nehnuteľnostiam ako po časti jeho parciel č. XXXX/X a XXXX/XX. V prejednávanej veci ostala spornou otázka povahy komunikácie, ktorá vedie aj cez parcely žalobcu č. XXXX/X a XXXX/XX v k. ú. F. z hľadiska jej druhu v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. cestného zákona a spôsobu použitia.

2.4. Problematiku pozemných komunikácií upravuje zák. č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) a vyhláška č. 35/1984 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o pozemných komunikáciách. Ustanovenie § 1 citovaného zákona upravuje výstavbu, užívanie a ochranu pozemných komunikácií, práva a povinnosti vlastníkov a správcov pozemných komunikácií a ich užívateľov, ako aj pôsobnosť orgánov štátnej správy a orgánov štátneho odborného dozoru vo veciach pozemných komunikácií. Pozemné komunikácie sa rozdeľujú podľa dopravného významu, určenia a technického vybavenia na diaľnice, cesty, miestne komunikácie a účelové komunikácie (ods. 2). Pozemnú komunikáciu tvorí cestné teleso a jej súčasti. Cestné teleso je ohraničené vonkajšími hranami priekop, rigolov, násypov a zárezov svahov, zárubných a obkladových múrov, pätou oporných múrov a pri miestnych komunikáciách pol metra za zvýšenými obrubami chodníkov alebo zelených pásov (ods. 3).

Podľa § 4b ods. 1, 2 citovaného zákona miestnymi komunikáciami sú všeobecne prístupné a užívané ulice, parkoviská vo vlastníctve obcí a verejné priestranstvá, ktoré slúžia miestnej doprave a sú zaradené do siete miestnych komunikácií.

Siete miestnych komunikácií sa budujú a udržiavajú v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou tak, aby uľahčovali osídlenie a vyhovovali potrebám miestnej dopravy, prípadne poľnohospodárskej dopravy, a ak to vyžadujú všeobecné záujmy, aj potrebám diaľkovej dopravy a potrebám obrany štátu.

Podľa § 22 ods. 1, 3 citovaného zákona účelové komunikácie slúžia spojeniu jednotlivých výrobných závodov alebo jednotlivých objektov a nehnuteľností s ostatnými pozemnými komunikáciami alebo komunikačným účelom v uzavretých priestoroch alebo objektoch.

Účelové komunikácie sa členia na verejné a neverejné. Účelové komunikácie v uzavretých priestoroch alebo objektoch sú neverejné. Verejnú účelovú komunikáciu môže príslušná obec vyhlásiť za neverejnú len so súhlasom jej vlastníka.

Zákon ďalej v § 3d upravuje vlastníctvo a správu pozemných komunikácií (okrem iných druhov komunikácií, diaľnic, ciest pre motorové vozidlá, ciest I., II., III. triedy) tak, že určuje, že miestne komunikácie sú vo vlastníctve obcí (ods. 3) a účelové komunikácie sú vo vlastníctve štátu, alebo iných právnických a fyzických osôb. Správcovia diaľnic, ciest a miestnych komunikácií vedú o týchto pozemných komunikáciách technickú evidenciu (ods. 8). Zákon tiež upravuje všeobecné užívanie pozemných komunikácií, teda i komunikácií účelových. Podľa § 6 ods. 1 cestného zákona premávku na pozemných komunikáciách upravujú osobitné predpisy; v ich medziach smie každý užívať diaľnice, cesty a miestne komunikácie obvyklým spôsobom na účely, na ktoré sú určené (ďalej len všeobecné užívanie).

2.5. Spornú cestu využívajú len fyzické osoby, ako prístupovú komunikáciu k svojim nehnuteľnostiam, žalobca, N. W., žalovaný k nehnuteľnostiam, parcele č. XXXX a č. XXXX. Hneď powyše parciel patriacich žalobcovi č. XXXX/X a XXXX/XX (je susediacou, paralelnou parcelou) sa nachádza parcela č. XXXX zapísaná na LV č. XXXX k. ú. F. v katastri evidovaná ako pozemok, na ktorom je postavená inžinierska stavba (na LV definovaná ako spôsob využitia 22) cestná, miestna a účelová komunikácia, lesná cesta, poľná cesta, chodník, nekryté parkovisko a ich súčasti a spoluvlastníkmi tejto parcely sú okrem iných 4 fyzických osôb aj žalobca v spoluvlastníckom podiele 5/72 a žalovaný v podiele 15/36.

2.6. Podľa názoru odvolacieho súdu z vykonaného dokazovania bolo možné uzavrieť, že nejde o miestnu komunikáciu v zmysle § 4b ods. 1, 2 cestného zákona, ako to tvrdil žalovaný (nejde o všeobecne prístupnú užívanú ulicu vo vlastníctve obce, ktorá slúži miestnej doprave a je zaradená do siete miestnych komunikácií, vybudovaná a udržiavaná v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou tak, aby uľahčovala osídlenie, vyhovovala potrebám miestnej dopravy, prípadne poľnohospodárskej doprave, potrebám diaľkovej dopravy alebo potrebám obrany štátu). Žalovaný nepreukázal, že by k uvedenej ceste existovala akákoľvek dokumentácia (stanovisko Okresného úradu Senica z 5. decembra 2015.), t.

j. že by bola vybudovaná a udržiavaná napr. v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou. Z potvrdenia obce F. z 22. augusta 2017 rovnako vyplynulo, že cesta na pozemku nie je majetkom obce a nie je ani evidovaná v sieti miestnych komunikácií.

2.7. Viacerí svedkovia počas konania opísali, ako sa cesta budovala, a z týchto výpovedí vyplynulo, že cesta vedie tak, ako je v súčasnosti od 80. rokov, kedy to boli pôvodne len vyjazdené koľaje a počas 80. rokov sa cesta spevnila kameňom a asfaltovým postrekom, nerobila sa k nej žiadna dokumentácia. Podľa názoru odvolacieho súdu v takejto dôkaznej situácii bolo možné dospieť k záveru, že cesta je súčasťou pozemku a nejde o samostatnú nehnuteľnosť. Jediným dôkazom o opaku by malo byť žalovaným predložené odborné vyjadrenie zo dňa 7. novembra 2018 Technického skúšobného ústavu stavebného, n.o., ktoré malo podľa názoru žalovaného preukazovať, že ide o miestnu komunikáciu. Podľa názoru odvolacieho súdu ani tento dôkaz nepreukázal, že ide o miestnu komunikáciu, v podstate potvrdil len skutočnosti uvádzané svedkami, že cesta bola spevňovaná kameňom, makadamom a asfaltovým postrekom. Aj keď v závere odborného vyjadrenia v bode 2) bolo konštatované, že by mala byť na ceste krycia vrstva asfaltu, z fotodokumentácie či už v znaleckom posudku, ale aj inej založenej do spisu nebolo preukázané, že by na ceste mala byť akákoľvek asfaltová vrstva, ale povrch cesty je kamenný, makadamový. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že kameň a zrejme aj asfaltový postrek pred 40 rokmi zabezpečoval a zaplatil za neho vtedajší národný výbor, čo však podľa názoru odvolacieho súdu nemohlo viesť k záveru, že by z akéhokoľvek hľadiska bolo možné dospieť k záveru, že ide o miestnu komunikáciu. Odborné vyjadrenie tiež konštatovalo (podľa charakteristiky evidovanej v katastrí), že ide o cestnú, miestnu, účelovú komunikáciu, lesnú cestu, poľnú cestu, chodník, nekryté parkovisko a ich súčasti, čo nie je presná špecifikácia nehnuteľnosti z hľadiska účelu a spôsobu využitia a ani z právneho hľadiska v zmysle citovaných ustanovení cestného zákona.

2.8. Pokiaľ žalovaný v odvolaní namietal, že súd sa nezaoberal pasívnou legitímáciou v spore a ani vydržaním vecného bremena spočívajúcim v práve prechodu a prejazdu cez pozemky žalobcu, odvolací súd s argumentáciou žalovaného nesúhlasil, pretože k oboj nájmkam sa vyjadroval len okrajovo vo vyjadrení k žalobe z 20. augusta 2013, bez uvedenia rozhodných skutočností pre posúdenie tvrdení žalovaného a bez toho, aby k svojej obrane navrhol vykonať akékoľvek dokazovanie pred súdom prvej inštancie do vyhlásenia dokazovania za skončené, počas doby viac ako 5 rokov.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný, ktorý ho navrhol zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie, súčasne požiadal o odklad právoplatnosti rozsudku. Prípustnosť svojho mimoriadneho opravného prostriedku odôvodnil tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo na nesprávnom právnom posúdení, keď sa pri riešení právnej otázky odvolací súd odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu. Namietal závery súdov, ktoré vyvodili z vykonaného dokazovania, a poukázal na rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu Českej republiky ako aj Ústavného súdu Českej republiky. Vytýkal súdom, že neprihliadli na skutočnosť, že žalobca nepreukázal, že by predmetná účelová komunikácia bola vyhlásená obcou F. za verejnú, ako aj na tú, že fyzické osoby (vlastníci, resp. ich právni predchodcovia) v čase vybudovania komunikácie dali konkludentne súhlas k jej verejnému užívaniu. Opätovne poukázal na to, že jednoznačne v konaní preukázal, že sporná cesta je jedinou a ničím nenahraditeľnou komunikáciou aj pre všetkých deväť spoluvlastníkov ďalších štyroch pozemkov, pričom neexistuje alternatívna cesta v teréne. Záverom uviedol, že rozsudkom odvolacieho súdu prišlo k porušeniu jeho ústavných práv (článku 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky ako aj článku 47 ods. 3), pretože len výlučne jemu bol zakázaný prechod, prejazd a akýkoľvek vstup na pozemky žalobcu, hoci predmetná účelová komunikácia na časti pozemkov par. č. XXXX/X a to, že len výlučne jemu bol zakázaný prechod, prejazd a akýkoľvek vstup na pozemky žalobcu, hoci predmetná účelová komunikácia na časti pozemkov par. č. XXXX/X a XXXX/XX má nepochybne charakter prístupnej účelovej komunikácie, použiteľnej každou inou osobou.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu ho navrhol ako nedôvodné zamietnuť a uplatnil si náhradu trov dovolacieho konania. Uviedol skutkový stav preukázaný v celom konaní a mal za to, že dovolateľ len opakuje svoje tvrdenia pred nižšími súdmi.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade s § 429

ods. 1 CSP, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a tiež označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku viazanosti odvolacieho súdu dovolacím dôvodom neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

8. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP).

9. V danom prípade žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1/ písm. a/ CSP, dovolací súd sa preto zaoberal prípustnosťou dovolania.

10. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Tento dôvod prípustnosti sa viaže k ustálenej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd v rozhodnutiach, ktoré boli zverejnené ako súdne rozhodnutia zásadného významu v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

11. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj ústavný súd) uviedol vo svojom uznesení I. ÚS 215/2022 k odmietnutiu dovolania pre nesplnenie náležitostí zadefinovania dôvodov prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku (aj keď súčasná judikatúra ústavného súdu uprednostňuje materiálny prístup k vymedzeniu dovolacích dôvodov zo strany najvyššieho súdu - I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 479/2021), že dovolací súd si bez náležitého vymedzenia právnej otázky dovolateľom nemôže túto otázku vyabstrahovať z dovolania sám (II. ÚS 29/2021). Ústavne konformné riešenie vyžaduje, aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala a takisto, aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré dovolateľ pokladá za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť. Dovolateľ, resp. jeho advokát musí preto pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie nesprávneho právneho posúdenia spornej právnej otázky.

12. Najvyšší súd konštantne judikuje vo svojich rozhodnutiach, že len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu alebo ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Za otázky zásadného právneho významu možno označiť také, ktoré svojím významom z hľadiska kvalitatívnej právnej argumentácie majú ambíciu prelomiť doterajšiu ustálenú judikatúru (overruling) reprezentovanú stanoviskami alebo rozhodnutiami publikovanými v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR vydávanej najvyšším súdom, alebo odchyliť sa od právnych názorov po dlhšiu dobu fakticky

akceptovaných v súdno-aplikačnej praxi a rešpektovaných právnou vedou (náukou). Treba zdôrazniť, že o otázku relevantnú z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP sa nejedná pri riešení otázky, či strana sporu (ne)uniesla dôkazné bremeno, bremeno procesnej zodpovednosti za výsledok v spore, pretože záver súdu o tom, či strana sporu (ne)uniesla dôkazné bremeno, ktoré ju v tom-ktorom spore zaťažovalo, spočíva v každom jednotlivom prípade (v každom jednotlivom civilnom sporovom konaní) na posúdení vysoko individuálnych, konkrétnych skutkových okolnostiach, ktoré súd posudzuje v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov. Pri hodnotení dôkazov nemožno odvolaciemu súdu vyčítať pochybenia a preto ani nemožno polemizovať s jeho závermi, ktoré dovolateľ namieta. Dovolací súd totiž nie je v rámci dovolacieho konania oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, keďže je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

13. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnú otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, nevymedzí právnú otázku, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach; ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382).

14. Žalovaný v dovolaní uvádza nesprávnosť skutkových zistení, nesprávne vyhodnotenie dokazovania a následne nesúhlas s právnym posúdením, pričom rozhodnutia, na ktoré poukazuje nie sú akceptovateľné nielen preto, že nejde o rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ale najmä preto, že neriešia problematiku, ktorá bola predmetom sporu.

Právnú otázku zásadného právneho významu, od ktorej vyriešenia sa dovolacím súdom mal odkloniť odvolací súd vo svojom rozhodnutí však nevymedzil.

15. Dovolateľ právny záver odvolacieho súdu relevantným spôsobom nespochybnil a len nesúhlas s názorom vysloveným odvolacím súdom, ako je už vyššie uvedené, nedáva podklad pre záver o prípustnosti a dôvodnosti uplatneného mimoriadneho opravného prostriedku. Je potrebné si uvedomiť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, nie „ďalšie odvolanie“. Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako ďalší „odvolací súd“, resp. súd, ktorý by mohol a mal posúdiť všetko, čím sa zaoberali súdy oboch inštancií; nemôže preto posudzovať všetky otázky, ktoré pred ním riešili tieto súdy (inak by sa stieral rozdiel medzi prvoinštančným, odvolacím a dovolacím konaním). Treba tiež zdôrazniť, že dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 421 ods. 1 CSP) nie je možné interpretovať a uplatňovať rovnako, ako odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP (8 Cdo 140/2018, 8 Cdo 157/2018).

16. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovaného nie je podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP prípustné, preto dovolanie ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

17. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.